

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут
«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ІНІ «Каразінський міжнародних
Відносин та туристичного бізнесу»
Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ
«28» серпня 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ЛІДЕРСТВО ТА МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини»

вид дисципліни за вибором

навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2025 /2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

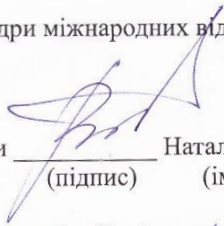
«28» серпня 2025 року, протокол №1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Лариса ХИЖНЯК, д. соціол. наук, професор, професор кафедри міжнародних відносин.

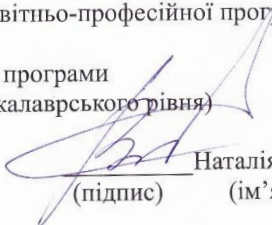
Програму затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол №1 від «25» серпня 2025 року

завідувач кафедри Наталія ВІННИКОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми

Гарант освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини» (бакалаврського рівня)

 Наталія ВІННИКОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол №1 від «27» серпня 2025 року

Голова науково-методичної комісії

 Ганна ПАНАСЕНКО
(підпис) (ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма вибіркової навчальної дисципліни «Лідерство та міжнародні відносини» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітня програма «Міжнародні відносини»

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – сформувати у студентів і студенток наукове уявлення про феномен лідерства в системі міжнародних відносин та основні концепції та тренди в процесі становлення лідерів нової епохи, розуміння проблем лідерства у сфері міжнародних відносин у контексті професійних завдань фахівців-міжнародників.

1.2. Основні завдання навчальної дисципліни

розкрити еволюцію ідеї лідерства у міжнародних відносинах

показати типи лідерства та їх потенціал у вивченні сучасного лідерства

схарактеризувати стан і проблеми лідерства у сучасних практиках міжнародних відносин

визначити вплив лідерства в міжнародних відносинах на розвиток окремих країн світу.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни
За вибором
Денна форма навчання
Рік підготовки
4-й
Семестр
8-й
Лекції
24 год.
Практичні, семінарські заняття
24 год. (12 год.- практичні, 12 год. – семінарські заняття)
Самостійна робота
72 год.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

Загальні компетентності

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК17. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК2.Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

СК18. Здатність оцінити міжнародне середовище держави, визначити цілі та завдання її зовнішньої або внутрішньої політики та пропонувати відповідні ефективні інструменти їх реалізації.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

РН11. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

РН25. Демонструвати навички лідерства, самостійно приймати рішення, відповідати за командну роботу.

1.8. Перелік дисциплін, які мають бути пройдені на попередніх курсах для успішного засвоєння знань за дисципліною: політологія, філософія, історія міжнародних відносин, міжнародна інтеграція та глобалізація, теорія міжнародних відносин, міжнародні відносини та світова політика ХХ ст., інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах, міжнародна безпека, сучасні міжнародні відносини та зовнішня політика.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Основи лідерства в міжнародних відносинах

Тема 1. Концептуалізація лідерства у системі міжнародних відносин

Міждисциплінарний підхід до вивчення лідерства. Витоки теорій лідерства: історичні (Геродот, Фулідід, Плутарх); філософські (Платон, Аристотель). Соціально-історичні джерела. Н.Макіавеллі про політичне лідерство. Проблеми верховної влади в поглядах Т.Гоббса. Роль особистості для німецької держави в розумінні Г.Гегеля. Т.Карлейль про людину-героя. Концепція надлюдини Ф.Ніцше. Концепція політичного лідерства М.Вебера. Ж.Блондель і «Політичне лідерство».

Зміст та сутність поняття «лідерство» у аспекті міжнародних відносин. С. Гантінгтон, К. Уолтц, Зб. Бжезинський, Г. Кіссінджер, Дж. Модельскі про статус впливової держави і лідерство у міжнародних відносинах. Чому стійке лідерство важливо і актуально в сучасному світі? Вожді і лідери. Культ особи політичного лідера.

Функції лідерства: інтегративна; орієнтаційна; мобілізаційна; функція арбітражу та патронажу; управлінська функція та ін. Моделі лідерства у міжнародних відносинах. Чинники і показники забезпечення лідерства у міжнародних відносинах. Характер відносин між лідером та іншими суб'єктами міжнародних відносин. Вплив лідерства на формування міжнародних відносин в сучасному світі. Цифрове лідерство в сучасному світі.

Тема 2. Типи лідерства у міжнародних відносинах

Ранні типології лідерства та їх потенціал у вивченні сучасного лідерства (Е.Богардус, Ф.Бартлетт, Ф.Редл, Дж.Гетцель, Є. Губа, Р.Хілл, С.Міллз). Типологія лідерства М.Вебера: традиційне лідерство, харизматичне лідерство; раціонально-легальне лідерство. Стильові типології лідерства. Основні політико-психологічні типології лідерів. Типологія К.Ходжкінсона. Типологія образів М.Херманн. Типологія реальних лідерів і менеджерів Р.Такера. Типологія Р.Каттела і Г.Стайса. Типологія за емоційним показником С.Джибба. Типологія лідерів Г. Лассуелла. К. Левін про лідерство.

Типи лідерства: консенсуальне і «жорстке»/силове; «індивідуальне» («типове») і «колективне» (просторове); однополярне, біполярне або багатополарне. Конструктивне і деструктивне лідерство в системі міжнародних відносин. Лідерство за масштабом і рівнем впливу лідера: глобальне та регіональне лідерство. Лідери-консерватори, лідери-революціонери, лідери-реакціонери. Інтелектуальне лідерство. Емоційне лідерство. Формальне і неформальне лідерство. Функціональне і дисфункціональне, конформістське і нонконформістське лідерство. Базові і бажані характеристики лідера цифрової епохи.

Функціональні, ціннісні, трансформаційні, емоційні особливості лідерства у міжнародних відносинах. Поведінкові характеристики різних типів лідерів: автократичний лідер; демократичний лідер; трансформаційний лідер; транзакційний лідер; ситуативний лідер; лідер-інноватор. Запит на харизматичного лідера: чинники, які його обумовлюють.

Тема 3. Інформаційно-комунікативне забезпечення лідерства. Інструменти лідерства в міжнародних відносинах

Включеність лідера в сучасний медійний і кібер-простори. Конструювання образу лідера медійними засобами. PR-технології формування іміджу лідера. Харизма лідера та її вплив на міжнародні відносини. Суб'єктність лідерства відносин та її репрезентація в комунікативному просторі.

Інструменти лідерства в міжнародних відносинах: дипломатія, переговори, м'яка сила (культурний вплив, ідеологія, політичні цінності), жорстка сила (військова та економічна потужність), інституційне лідерство (участь у міжнародних організаціях); створення коаліцій. Чинники, які визначають вибір інструментів лідерства. Мотиваційне лідерство як інструмент лідерства.

Проблеми ефективного лідерства в умовах кризи. Особливості використання інструментів лідерства у воєнні та мирні часи. Відмінності між колективним лідерством в період війни та в мирний час. Різниця в застосуванні інструментів транзакційного лідерства в період війни та в мирний час.

Розділ 2. Лідерство у сучасних практиках міжнародних відносин

Тема 4. Глобальне та регіональне лідерство у міжнародних відносинах

Глобальне та регіональне лідерство у міжнародних відносинах. Роль економічної, політичної, культурної та військової інтеграції у набутті (відновленні) лідерських позицій європейських країн. ЄС у колі глобальних гравців і прагнення (з боку Франції та Німеччини) до зміцнення ролі лідера у сучасному світі; посилення ролі Європи у регіональних та світих процесах.

Сутність, ознаки, відповідальність і тягар глобального лідерства. Моделі глобального лідерства США: зміст, методи, інструменти реалізації лідерства («жорстка», «м'яка», «розумна» сили). Світове лідерство і організація міжнародного життя в умовах хаосу і нестабільності. Міжнародна політика і глобальне лідерство.

Регіональне лідерство у міжнародних відносинах. Фактори зростання у XXI ст. ролі регіональних держав, які впливають на розвиток світових політичних, економічних, культурних процесів. Країни, що проводять політику регіонального лідерства: Китай, Об'єднана Європа, Індія, Японія, Росія, Іран, Бразилія, Туреччина, Пакистан іт.

Тема 5. Тренди лідерства у системі міжнародних відносин

Роль лідерства у регулюванні міжнародних відносин. Ознаки лідерства в міжнародних відносинах: історичний контекст і сучасність. Інструменти реалізації лідерства у нестабільному світі. Глобальне лідерство і глобальні проблеми сучасності у контексті Програми ООН «Цілі сталого розвитку».

Суб'єктність глобального і регіонального лідерства у сучасній практиці міжнародних відносин. Соціальна компетентність лідера: сутність і змістовні характеристики, шляхи забезпечення.

Тема 6. Вплив лідерства в міжнародних відносинах на стабільний розвиток окремих країн світу

Лідерство у часи змін: сутність, сценарії, ризики. Роль лідерства в управлінні змінами. Індивідуальне і колективне лідерство, глобальне лідерство країн у цифрову епоху. Глобальна парадигма інтелектуального лідерства країни.

Вплив лідерства в міжнародних відносинах на стабільний розвиток країн Глобальної Півночі (Західна Європа, Північна Америка, розвинені країни Азії, Австралія, Нова Зеландія). Вплив лідерства в міжнародних відносинах на стабільний розвиток країн Глобального Півдня (держави Азії, Африки, Латинської Америки та Карибського басейну). Боротьба США та Китаю за глобальне лідерство у XXI ст.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин								
	денна форма					заочна форма			
	Усьо -го	у тому числі				у го	у тому числі		
		л	п	с	с. р.		л	п	с. р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
<i>Розділ 1. Основи лідерства в міжнародних відносинах</i>									
1. Концептуалізація лідерства у системі міжнародних відносин	20	4	2	2	12				
2. Типи лідерства у міжнародних відносинах	20	4	2	2	12				
3. Інформаційно-комунікативне забезпечення лідерства. Інструменти лідерства в міжнародних відносинах	20	4	2	2	12				
Разом за розділом 1	60	12	6	6	36				
<i>Розділ 2. Лідерство у сучасних практиках міжнародних відносин</i>									
4. Глобальне та регіональне лідерство у міжнародних відносинах	20	4	2	2	12				
5. Тренди лідерства у системі міжнародних відносин	20	4	2	2	12				
6. Вплив лідерства в міжнародних відносинах на стабільний розвиток окремих країн світу	20	4	2	2	12				
Разом за розділом 2	60	12	6	6	36				
Усього годин	120	24	12	12	72				

4. Теми семінарських і практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		п	с
	Розділ 1. Основи лідерства в міжнародних відносинах		
1	Концептуалізація лідерства у системі міжнародних відносин	2	2
2	Типи лідерства у міжнародних відносинах	2	2
3	Інформаційно-комунікативне забезпечення лідерства. Інструменти лідерства в міжнародних відносинах	2	2
	Розділ 2. Лідерство у сучасних практиках міжнародних відносин		
4	Глобальне та регіональне лідерство у міжнародних відносинах	2	2
5	Тренди лідерства у системі міжнародних відносин	2	2
6	Вплив лідерства в міжнародних відносинах на стабільний розвиток окремих країн світу	2	2
	Разом	12	12

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ теми	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	2	3	4
1	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу, виконання завдання за темою «Концептуалізація лідерства у системі міжнародних відносин». Підготовка повідомлення, завдання, підготовка до участі в дискусії.	8	
2	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу, виконання завдання за темою «Типи лідерства у міжнародних відносинах». Підготовка до участі в дискусії.	8	
3	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою «Інформаційно-комунікативне забезпечення лідерства. Інструменти лідерства в міжнародних відносинах». Повідомлення, підготовка до участі в дискусії.	8	
4	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу, виконання завдання за темою «Глобальне та регіональне лідерство у міжнародних відносинах». Повідомлення, підготовка до участі в дискусії.	8	
5	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу, виконання завдання за темою «Тренди лідерства у системі міжнародних відносин». Підготовка тексту завдання, повідомлення, підготовка до участі в дискусії.	8	
6	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу, виконання завдання за темою «Вплив лідерства в міжнародних відносинах на стабільний розвиток окремих країн світу». Підготовка тексту завдання, повідомлення, підготовка до участі в дискусії.	8	

1	2	3	4
	Вид: позааудиторна Виконання завдання до самостійної роботи. Підготувати текст аналітичної довідки на тему «Вплив лідерства в міжнародних відносинах на стабільний розвиток країни». Країну світу здобувачі вищої освіти обирають самостійно.	13	
	Завдання до самостійної роботи. Підготовка тексту повідомлення (реферат) на тему «Цифрове лідерство у сучасному світі».	6	
	Завдання до самостійної роботи. Підготовка тексту есе на тему «Мій лідерський потенціал і його розвиток».	6	
	Разом	72	

6. Індивідуальне завдання

Не передбачено начальним планом.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час вивчення дисципліни «Лідерство та міжнародні відносини» застосовуються наступні методи навчання.

Словесні методи: лекція, лекція-дискусія, проблемна лекція; наочні: ділова гра; практичні: аналітична довідка; творчі, проблемно-пошукові методи.

Під час лекційних занять використовуються методи: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький; наочні методи - ілюстрація, демонстрація (презентація лекцій).

Семінарські заняття: есе, аналітичне завдання (довідка), повідомлення (реферат), індивідуальні та групові завдання та презентація їх результатів, колективне обговорення дискусійних питань.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Максимальна сума балів, які здобувач вищої освіти може набрати протягом семестру, дорівнює 60. Кожен із видів роботи (завдань), виконаних здобувачем вищої освіти протягом семестру, оцінюється визначеною кількістю балів у відповідності до схеми нарахування балів, наведеною робочою програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий семестровий контроль

Засвоєння дисципліни «Лідерство та міжнародні відносини» здійснюється по її завершенню на основі проведення заліку.

Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів вищої освіти, набутих під час вивчення тем і виконання завдань до самостійної роботи (аналітична довідка, повідомлення – реферат, есе). Вони мають показати вміння володіти термінами та поняттями, дослідницьким інструментарієм вивчення лідерства в цифрову епоху; ідентифікації типів лідерів і надавати їх характеристику та визначати їх вплив на міжнародні відносини і досягнення Цілей сталого розвитку.

Мінімальна кількість балів, яку необхідно набрати, аби бути допущеним до підсумкового контролю (залікової роботи), становить 30 балів (виконані завдання до тем письмово, завдання до самостійної роботи).

Залікова робота містить дві частини: відповідь на 35 тестових завдань (до 35 балів, один бал за правильну відповідь) і відповідь на теоретичне питання (до 5 балів).

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточний контроль, самостійна робота												Сума					
Розділ 1						Розділ 2							Самостійна робота (аналітична довідка)	Самостійна робота (повідомлення, реферат)	Самостійна робота (есе)	Разом	Залікова робота
T1		T2		T3		T4		T5		T6							
с	п	с	п	с	п	с	п	с	п	с	п						
6		6		6		6		6		6		12	6	6	60	40	100

За поточне оцінювання здобувач може одержати до 60 балів: до 36 балів на семінарах і практикумах за темами та до 24 балів – за виконанні завдання до самостійної роботи (аналітична довідка; повідомлення-реферат, есе).

Залікова робота оцінюється до 40 балів.

Максимальна кількість набраних балів дисципліни складає 100 балів.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів за виконане завдання
(за 6 бальною шкалою)

Усний виступ та виконання письмових завдань до семінару і практикуму	Критерії оцінювання
6	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом; вільно і творчо та аргументовано його викладає під час усних і письмових відповідей. Глибоко і всебічно розкриває зміст теоретичних питань та завдань, використовуючи як рекомендовану літературу, так знайдену та опрацьовану за темою самостійно.
5	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом; вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних і письмових відповідей. Глибоко і всебічно розкриває зміст теоретичних питань та завдань, використовуючи переважно лише рекомендовану літературу.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних і письмових відповідей. Однак при виконанні деяких питань не вистачає глибини та аргументації; допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
3	У цілому володіє навчальним матеріалом щодо лідерства та міжнародних відносин, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей. Однак бракує обґрунтування та аргументації, використання необхідної літератури. Є окремі суттєві помилки при висвітленні питань.
2	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно і поверхово викладає його зміст під час усних виступів та письмових відповідей. Недостатньо розкриває зміст питань та завдань, є суттєві неточності.
1	Частково володіє навчальним матеріалом з теорії комунікації і не в змозі викласти зміст більшості питань теми (завдання).

Критерії оцінювання з дисципліни «Лідерство та міжнародні відносини»

№ з/п	Загальна (максимальна) кількість балів	Складові до загальної кількості балів	Вид роботи
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Семінар 1 Практикум 1	6	3	Завдання до семінару до теми 1
		3	Завдання до практикуму до теми 1
Семінар 2 Практикум 2	6	3	Завдання до семінару до теми 2
		3	Завдання до практикуму до теми 2
Семінар 3 Практикум 3	6	3	Завдання до семінару до теми 3
		3	Завдання до практикуму до теми 3
Семінар 4 Практикум 4	6	3	Завдання до семінару до теми 4
		3	Завдання до практикуму до теми 4
Семінар 5 Практикум 5	6	3	Завдання до семінару до теми 5
		3	Завдання до практикуму до теми 5
Семінар 6 Практикум 6	6	3	Завдання до семінару до теми 6
		3	Завдання до практикуму до теми 6
Завдання до самостійної роботи. Аналітична довідка на тему «Вплив лідерства в міжнародних відносинах на стабільний розвиток окремих країн світу» (країну здобувачі обирають самостійно).	12	6	Обрати країну світу. Завдання: описати коротку історію становлення індивідуального чи колективного лідерства, до якого залучена країна; визначити тип лідерства у країні.
		6	визначити стан і проблеми готовності країни до цифрового лідерства; запропонувати заходи (мінімум 2) щодо конструктивного впливу лідерів (національних і глобальних) на стабільний розвиток країни.
Завдання до самостійної роботи. Підготувати текст повідом- лення (рефе- рат) на тему «Цифрове лідерство у сучасному світі».	6		Текст доповіді (реферату) / виступ з доповіддю (за можливістю);

1	2	3	4
Завдання до самостійної роботи. Підготувати текст есе на тему: «Мій лідерський потенціал і його розвиток».	6		Текст есе / виступ з есе (за можливістю);
Залікова робота	40	35	Відповідь на 35 тестових завдань
		5	Відповідь на теоретичне питання
Усього	100		

Критерії оцінювання поточного контролю

1. Усні відповіді на семінарських і практичних заняттях з прикріпленням текстів повідомлення, виконаного одного завдання семінару і одного завдання практикуму до тем навчальної дисципліни. Максимальна оцінка за тему – 6 балів.
2. Підготовка в межах самостійної роботи аналітичної довідки (два завдання) – до 12 балів.

Критерії оцінювання завдання до самостійної роботи – аналітичної довідки

Критерії оцінювання	Максимальна к-сть балів
короткий опис історії становлення індивідуального чи колективного лідерства, до якого залучена країна; визначення типу лідерства у країні	6
визначення стану готовності країни до цифрового лідерства; аргументованість запропонованих здобувачем заходів (мінімум 2) щодо впливу лідерів (національних і глобальних) на стабільний розвиток країни.	6
Разом	12

3. Виконання завдання до самостійної роботи – текст повідомлення (реферат) – до 6 балів.
4. Виконання завдання до самостійної роботи – текст есе – до 6 балів.

Критерії оцінювання теоретичного питання залікової роботи (за 5-ти бальною шкалою)

5 балів	Відповідь повна, глибока та змістовна, креативна і самостійна. Високий рівень знань теоретичного та практичного матеріалу з теми, вільне володіння термінами дисципліни. Є аргументи і приклади.
4 бали	Відповідь змістовна. Середній рівень знань теоретичного та практичного матеріалу з теми; однак добре володіння термінами та поняттями дисципліни. Є деякі змістовні неточності, помилки.
3 бали	Середній рівень знань теоретичного та практичного матеріалу з теми; посереднє володіння термінами та поняттями дисципліни. Є деякі змістовні неточності, помилки. Бракує прикладів.
2 бали	Відповідь характеризується слабким і невпевненим знанням як теоретичного, так і практичного матеріалу. Багато помилок, немає обґрунтування та прикладів.
1 бал	Дуже слабкий рівень знання теоретичного матеріалу; відсутні навички аналізу проблем лідерства у сучасній системі міжнародних відносин, чимало змістовних помилок.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
0-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

Політичне лідерство [Електронний ресурс] : навчальний посібник / В. А. Гапоненко, С. С. Бульбенюк, Н. М. Довганик та ін. К.: КНЕУ, 2021. 324 с.
<https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/341ffe6-c4c0-4c5b-b83e-197abac62b16/content>

Максвелл Джон. Розвину в собі лідера 2.0. Вид. 2-ге оновлене. Видавництво Брайт Букс, 2024. 224 с.

Кіссінджер Генрі. Лідерство. Шість стратегів світової політики. Київ: Наш Формат, 2025. 528 с.

Підлущкий О. Лідери, які змінили світ. Харків: Фоліо, 2020. 448 с.

Допоміжна література

Андрущенко М.О. Деякі аспекти концепції хронополітики Джорджа Модельскі.
[file:///C:/Users/user/Downloads/3341-Article%20Text-7021-1-10-20150703%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/3341-Article%20Text-7021-1-10-20150703%20(1).pdf)

Бондаренко В. Д. Сучасний огляд на геополітичний трикутник Китай-Іран-Росія у контексті контрбалансу сили США у регіоні Близького Сходу. *Науковий журнал «Політикус»*. 2023. Випуск 4. С. 113-120.

Булінін В. Історія розвитку ідей лідерства в соціокультурному просторі США. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 75. Том 1. С. 246–251.

Величко К. Економічне лідерство США в системі сучасних міжнародних економічних відносин. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-41>

Воррен А. Коен. Така ж держава, як усі інші. Стисла історія міжнародних відносин США. Видавництво Ніка-Центр. 2023. 296 с.

Гайдаєнко П. Л. Вплив харизматичного лідерства на формування національної ідентичності Туреччини: історична ретроспектива. *Науковий журнал «Політикус»*. 2023. Випуск 3. С. 92-96.

Деверь Брет. Чому США є винятковою та величною державою? Пояснює історик. 2022. <https://texty.org.ua/articles/107496/chomu-ssha-ye-vynyatkovoyu-i-velychnoyu-derzhavoyu-roayasnyuye-istoryk/>

Десятов Т. Лідерство як принцип управління. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: "Педагогічні науки"*. 2022. № 4. С. 11–18. <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2022-4-11-18>

Елісон Г., Блеквілл Р., Вайн Е. Лі Куан Ю. Роздуми великого лідера про майбутнє Китаю, США та світу. Видавництво КМК-БУКС, 2023. 224 с.

Івасечко О., Турчин Я., Цебенко О. Загрози, сценарії та перспективи реалізації глобального лідерства ЄС щодо кліматичних змін в умовах сучасних викликів. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2024. Випуск 55. С. 307–316.

Карпчук Н. Вплив російсько-української війни на потенційне глобальне лідерство ЄС. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2025. № 1 (21). С. 164–180.

Кіссінджер Генрі. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті (оновл. вид.). Київ : Наш Формат, 2025. 400 с.

Ковальов А. В. Військово-політична комунікація в контексті глобального стратегічного лідерства: засоби та підходи до осмислення. *Науковий журнал «Політикус»*. 2025. Випуск № 3. С. 59-63.

Ланкастер Джим. Лідерство в стилі lean: шлях до постійного вдосконалення вашого бізнесу. Видавництво Lean Institute Ukraine, 2023. 240 с.

Лупіс А. А. Аналіз лідерства в міжнародних відносинах: психодинамічна перспектива. *Український психоаналітичний журнал*. 2024. Том 2. № 1. С. 108–117.

Майборода Ю. О. Глобальне торговельне лідерство США: передумови, фактори та механізм забезпечення: монографія / Ю. О. Майборода, К. С. Брензович, М. М. Палінчак. Ужгород: Поліграфцентр «ЛІРА», 2024. 252 с.

Марке Девід. Мова лідерства. Як побудувати дієву комунікацію в команді. Київ: Наш Формат, 2025. 336 с.

Марова С. Ф. Особливості використання інструментів лідерства у воєнні та мирні часи. *Центрально-український вісник права та публічного управління*. 2024. Випуск / Issue 2 (6). С. 50–58.

Марченко І. С. Вектори зовнішньої політики США в умовах трампізму: зміна стратегічних пріоритетів. *Науковий журнал «Політикус»*. 2025. Випуск 3. С. 181-187.

Омельченко В. Велика гра КНР за глобальне лідерство: історичні корені, сучасні інструменти, майбутні наслідки. Центр Разумкова. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/velyka-gra-knr-za-globalneliderstvo-istorychni-koreni-suchasni-instrumenty-maibutni-naslidky>

Перфільєва А. О. Лідерство у міжнародних відносинах: теоретико-концептуальний вимір. *Політикус : наук. журнал*. 2021. № 6. С. 101–106.

Прихненко М. І., Анісов А. О. Трансформація зовнішньої політики КНР на сучасному етапі. *Науковий журнал «Політикус»*. 2025. Випуск 3. С. 188-193.

Середа М. О. Внесок В. Черчилля в розвиток євроінтеграційних процесів. *Міжнародні та політичні дослідження*. 2025. № 39. С. 165-173.

Скотт Келлер, Керолін Дьюар, Вікрам Малготра. Досконалість керівника. Шість способів мислення, які відрізняють найкращих лідерів від решти. Харків : Фоліо, 2024. 352 с.

Сполучені Штати Америки через призму лідерства, культури та політики. 25.03.2023. <https://knukim.edu.ua/spolucheni-shtaty-ameryky-cherez-pryzmu-kultury-polityky-ta-liderstva/>

Халецька А. А. Відповідальне та глобальне лідерство для сталого розвитку. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2023. № 1 (36). С. 89–93.

Черкасов С. С., Омельченко А. В. Концептуалізація суб'єктності глобального лідерства у сучасній теорії міжнародних відносин. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2024. № 16(1). С. 210-217. <https://doi.org/10.15421/352437>

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Міжнародна громадська організація «Міжнародний Центр Розвитку і Лідерства». <https://ildc.org.ua/>

Українська академія лідерства. URL: <https://ual.ua/>

Відео-лекції:

Як стати лідером глобального масштабу? Розвиток і особиста трансформація | CEO Club. <https://www.youtube.com/watch?v=jSZ0pLK3urw>

Саймон Сінек про лідерство | Виступ TED. 5 травня, 2023. <https://blog.ithillel.ua/videos/why-good-leaders-make-you-feel-safe-ted-talk>

Реальність без ілюзій: кризове лідерство та життєстійкість [вебінар]. <https://www.youtube.com/watch?v=DrKEd6bhkNs>

ReInforceUA: онлайн-лекції для українців від топ-мислителів Thinkers50. <https://hub.kyivstar.ua/articles/reinforceua-onlajn-lekcziyi-dlya-ukrayincziv-vid-top-myslyteliv>
Білл Клінтон запустив свій онлайн-курс лідерства. Дзвенислава Карплюк. 29 грудня, 2021. <https://glavcom.ua/world/observe/bill-klinton-zapustiv-sviy-onlayn-kurs-liderstva-810580.html>

Гончаренко К. Тренди лідерства – 2025: людські зв'язки – каталізатор майбутнього успіху. URL: <https://budni.robota.ua/hr/trendi-liderstva-2025-lyudski-zv-yazki-katalizator-maybutnogo-uspihu>

Чому США є винятковою та величною державою? URL: <https://texty.org.ua/articles/107496/chomu-ssha-ye-vynyatkovoyu-i-velychnoyu-derzhavoyu-royasnyuye-istoryk/>

Якименко Ю., Юрчишин В. Європа в утвердженні та зміцненні глобального лідерства / Центр Разумкова. 2025. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/yeuropa-v-utverdzhenni-ta-zmitsnenni-globalnogo-liderstva>

Finding the right skills for the civil service (2021). Institute for Government. URL: <https://www.instituteforgovernment.org.uk/sites/default/files/publications/civil-service-skills.pdf>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах продовження дії обставин непереборної сили

В умовах дії обставин непереборної сили освітній процес в Університеті здійснюється відповідно наказів/розпоряджень ректора/проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю в разі запровадження жорстких обмежень з заборобою відвідування ЗВО студентами денної форми навчання надається можливість скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Лідерство та міжнародні відносини».